

KLASY 1-3

ŚLEDZTWO W SPRAWIE ZNIKAJĄCEGO JEDZENIA

SŁUCHOWISKO

Dobry smak zaczyna się w Polsce.

Nie marnuję, wybieram odpowiedzialnie.

TEKST I OPRACOWANIE MERYTORYCZNE

dr Zuzanna Jastrzębska-Krajewska

Pani Zuzia

ŚLEDZTWO SIĘ ZACZYNA

NARRATOR: W poniedziałek po lekcjach Zosia i Kuba zostali w klasie chwilę dłużej. Zosia pakowała zeszyty, a Kuba szukał swojej butelki z wodą. Wtedy Zosia zajrzała do bocznej kieszeni plecaka.

ZOSIA: O nie. Moja kanapka z piątku.

KUBA: Z piątku? Ale dziś jest poniedziałek.

ZOSIA: Wiem. Mama ją zrobiła, włożyłam do plecaka i... zapomniałam.

NARRATOR: Kanapka nie nadawała się już do jedzenia. Kuba spojrzał na nią, a potem na prawie pełną butelkę wody, którą właśnie znalazł.

KUBA: To chyba jest marnowanie.

ZOSIA: Tak. Tylko że ono nie zaczęło się teraz, kiedy znalazłam kanapkę.

KUBA: To kiedy?

NARRATOR: I właśnie wtedy zaczęło się ich śledztwo.

PIERWSZY TROP: ZANIM COŚ WYRZUCIMY

ZOSIA: Może marnowanie zaczyna się wtedy, kiedy bierzemy więcej, niż potrzebujemy?

KUBA: Albo kiedy kupujemy coś, chociaż podobny produkt już jest w domu.

NARRATOR: Zosia przypominała sobie ostatnie zakupy. W domu były jeszcze jabłka, ale nikt przed wyjściem nie sprawdził lodówki ani koszyka z owocami. Kupili kolejne.

ZOSIA: Czyli zanim pójdziemy na zakupy, dobrze najpierw sprawdzić, co już mamy.

KUBA: I czego naprawdę potrzebujemy.

NARRATOR: To ważny trop, bo w Polsce największa część marnowanej żywności pochodzi właśnie z gospodarstw domowych. Gdyby całe marnowane jedzenie podzielić na dziesięć równych koszy, około sześciu z nich przypadłoby na nasze domy.

KUBA: Sześć na dziesięć? To naprawdę dużo.

ZOSIA: Czyli dużo zależy od zwykłych decyzji. Takich, które podejmujemy codziennie.

DRUGIE ŚLEDZTWO: SKĄD WZIĘŁO SIĘ JABŁKO?

NARRATOR: Zosia wyjęła ze śniadaniówki jabłko.

ZOSIA: To jabłko akurat zjem. Ale skąd ono właściwie się wzięło?

KUBA: Ze sklepu.

ZOSIA: A wcześniej?

KUBA: Z sadu.

NARRATOR: I nagle zwykłe jabłko przestało być tylko jabłkiem. Żeby trafiło do sklepu, najpierw rośnie w sadzie. Potrzebowało wody i czasu. Ktoś musiał o drzewa dbać, zebrać owoce, posortować je, przechować i przewieźć.

ZOSIA: Czyli kiedy marnuje się jabłko, nie znika tylko sam owoc.

KUBA: Marnuje się też część pracy i zasobów, które były potrzebne, żeby do nas trafiło.

NARRATOR: Dlatego przy zakupach warto sprawdzać nie tylko cenę. Możemy także sprawdzić, skąd pochodzi produkt i czy naprawdę wykorzystamy taką ilość, jaką chcemy kupić.

ZOSIA: Jeśli mamy do wyboru polski albo lokalny produkt, jego pochodzenie może być jednym z powodów naszego wyboru.

KUBA: Ale samo pochodzenie nie odpowiada na wszystkie pytania.

NARRATOR: Odpowiedzialny wybór nie polega na jednej gotowej odpowiedzi. Polega na tym, że sprawdzamy informacje i myślimy o tym, czego naprawdę potrzebujemy.

PORCJA TEŻ JEST DECYZJĄ

KUBA: A co z jedzeniem, które zostaje na talerzu? Czy trzeba zawsze zjeść wszystko, żeby niczego nie zmarnować?

ZOSIA: Przecież czasem człowiek jest już najedzony.

NARRATOR: I to był kolejny ważny trop. Niemarnowanie żywności nie oznacza jedzenia ponad własną potrzebę. Lepiej zacząć od mniejszej porcji, a jeśli nadal jesteśmy głodni, wziąć dokładkę.

KUBA: Czyli znowu decyzja wcześniej.

ZOSIA: Najpierw mniej. Potem, jeśli potrzebuję, dokładam.

NARRATOR: A jeśli jedzenie zostało, warto zastanowić się, co można z nim zrobić. Czasem da się je odpowiednio przechować. Czasem można wykorzystać je później albo przygotować z niego inny posiłek. Niektóre produkty można zamrozić, ale zawsze trzeba sprawdzić, czy w danym przypadku jest to właściwe i bezpieczne.

JEŚLI MAM ZA DUŻO, MOGĘ SIĘ PODZIELIĆ

ZOSIA: A jeśli mamy czegoś naprawdę za dużo?

KUBA: Możemy się podzielić.

NARRATOR: Dobra i bezpieczna żywność, której sami nie wykorzystamy, nie zawsze musi trafić do kosza. Można przekazać ją komuś innemu. W wielu miejscach działają też jadłodzielnie.

ZOSIA: Czyli miejsca, w których można zostawić jedzenie dla innych?

NARRATOR: Tak, ale najpierw trzeba sprawdzić zasady konkretnej jadłodzielni. Nie wszystko można tam zostawić. Dzielenie się żywnością ma sens tylko wtedy, kiedy jest ona dobra i bezpieczna.

KUBA: Czyli nie oddajemy komuś czegoś tylko dlatego, że sami już tego nie chcemy.

ZOSIA: Najpierw sprawdzamy.

A CO Z WODĄ I OPAKOWANIEM?

NARRATOR: Kuba spojrział jeszcze raz na swoją prawie pełną butelkę.

KUBA: A moja woda? Nie muszę chyba wypijać jej na siłę.

ZOSIA: Nie. Ale jutro możesz nalać mniej i później dolać, jeśli będzie potrzebna.

NARRATOR: Jeżeli czysta woda została niewykorzystana, można też zastanowić się, czy da się użyć jej w inny sposób, na przykład do podlania rośliny.

KUBA: A kiedy już wypiję napój, zostaje jeszcze butelka.

NARRATOR: I odpowiedzialny wybór nie kończy się razem z ostatnim łykiem. Jeśli opakowanie jest objęte systemem kaucyjnym, można je zwrócić zgodnie z jego zasadami. W przypadku innych opakowań trzeba sprawdzić, jak właściwie z nimi postąpić.

ZOSIA: Czyli produkt ma swoją historię przed zakupem i po wykorzystaniu.

KUBA: A my jesteśmy pośrodku tej historii.

CO ODKRYLI ZOSIA I KUBA?

NARRATOR: Na kartce zapisali swoje najważniejsze tropy.

ZOSIA: Najpierw sprawdzam, co już mam.

KUBA: Potem zastanawiam się, czego naprawdę potrzebuję.

ZOSIA: Sprawdzam informacje o produkcie i jego pochodzeniu.

KUBA: Biorę albo nakładam tyle, ile naprawdę potrzebuję.

ZOSIA: Jeśli coś zostaje, zastanawiam się, czy mogę to przechować, wykorzystać później albo bezpiecznie się podzielić.

KUBA: A kiedy wykorzystam produkt, pamiętam jeszcze o opakowaniu.

NARRATOR: Zosia spojrzała na znalezioną kanapkę.

ZOSIA: Już wiem. Marnowanie naprawdę nie zaczyna się przy koszu.

KUBA: I dobry smak też nie.

NARRATOR: Zanim coś kupisz, weźmiesz albo wyrzucisz, pomyśl chwilę wcześniej. Bo dobry smak nie zaczyna się przy koszu. Nie zaczyna się nawet przy stole. Zaczyna się od decyzji.

NARRATOR: Dobry smak zaczyna się w Polsce. Nie marnuję, wybieram odpowiedzialnie.

NARRATOR: A teraz rozejrzyjcie się po swojej klasie i domu. Gdzie u Was może zaczynać się znikanie jedzenia?

PATRNERZY KAMPANII

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefana Krajewskiego

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

IJHARS

WOJEWODA MAZOWIECKI
Mariusz Frankowski

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Politechnika Warszawska

Instytut Nauk
o Żywieniu Człowieka

Banki Żywności

Semper Fidelis
POLSKA IZBA
PRODUKTU
REGIONALNEGO
I LOKALNEGO

norstat

PANEL

PanParagon

FUNDACJA
WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECI
EDYTY GRUSZCZYK-KOLCZYŃSKIEJ